

| | |
|------------------|---|
| Datum | 11 februari 2021 |
| Onderwerp | Reactie internetconsultatie toekomst pensioenen |

Stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers onderschrijft belang nieuw pensioenstelsel.

Pensioen is een belangrijke arbeidsvoorwaarde. ZPW verwacht dat het nieuwe pensioenstelsel, zoals opgenomen in het conceptwetsvoorstel, een goede manier is om de knelpunten van het huidige stelsel weg te nemen. De wijzigingen moeten er voor zorgen dat deze belangrijke arbeidsvoorwaarde meer zal worden gewaardeerd en op langere termijn betaalbaar blijft. Bovendien sluit het conceptwetsvoorstel goed aan bij de eigentijdse arbeidsverhoudingen die de ZPW-sectoren nastreven.

Wat is de Stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers?

De Stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers (ZPW) is het samenwerkingsverband tussen de werkgeversorganisaties van de tien sectoren binnen decentrale overheden en onderwijs¹. De bij ZPW aangesloten sectoren bieden werk aan bijna 700.000 werknemers. Het pensioen van deze werknemers is ondergebracht bij het ABP. De inhoud van onze ABP-pensioenregeling wordt overeengekomen door sociale partners in de Pensioenkamer van de ROP. De bij ZPW aangesloten sectoren zijn partij bij deze afspraken.

Grote uitdaging om waardering van en vertrouwen in het pensioenstelsel te herstellen

Onze ABP-pensioenregeling staat al meerdere jaren onder druk. Hiervoor zijn verschillende oorzaken te benoemen, zoals de lage rekenrente, lage rendementsverwachtingen, de reële kans op korten, olopende indexatieachterstand, stijgende pensioenpremies en complexiteit van de pensioenregeling. Ook de komende jaren zullen we te maken hebben met deze spanning op de pensioenregeling. Dit maakt het een hele uitdaging om tegelijkertijd een nieuwe pensioenregeling te ontwerpen die voldoet aan het nieuwe pensioenstelsel. Maar ook wordt het nog een hele uitdaging om bij onze werknemers het vertrouwen in de pensioenregeling te herstellen. En bij onze sectorwerkgevers het vertrouwen te creëren dat de financiering in het nieuwe pensioenstelsel stabiel en voorspelbaar wordt. Daarom is het belangrijk dat in aanloop naar de overgang geen onnodige maatregelen getroffen worden. Voortdurende negatieve aandacht op de bestaande pensioenregeling tijdens de overgangsfase, ondergraaft het vertrouwen in pensioen en het nieuwe pensioenstelsel.

Goede stap richting een toekomstbestendiger pensioenstelsel: enkele aandachtspunten

Onze verwachting is dat de wijzigingen in het pensioenstelsel de pensioenregeling toekomstbestendiger maakt. Maar ZPW verwacht ook dat het definitieve wetsvoorstel niet de laatste stap zal zijn om dat te realiseren. De praktijk is immers weerbarstiger en complexer dan de "tekentafel". Daarom vraagt ZPW om nog eens goed te kijken naar de volgende onderdelen in het conceptwetsvoorstel:

1. *Balans pensioendoelstelling en premie: lijkt in het voorstel te ontbreken*

In de concept memorie van toelichting staat dat werkgevers en werknemers samen verantwoordelijk zijn voor een adequate pensioenregeling. ZPW is van mening dat bij een premiereregeling werkgevers en werknemers samen ook verantwoordelijk zijn voor een betaalbare pensioenregeling. In de toelichting lijkt er meer belang te worden gehecht aan een adequate pensioenregeling dan aan een betaalbare pensioenregeling. Dit gebeurt door

¹ VNG, IPO, vereniging Werken voor Waterschappen, PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, Vereniging Hogescholen, VSNU, NFU (Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra) en de WVOI (Werkgeversvereniging Onderzoeksinstellingen).

de grote waarde die in het voorstel aan de pensioendoelstelling en de periodieke toets wordt gegeven.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat ZPW uiteraard een adequate pensioenregeling voorstaat. Voorkomen moet worden dat onze werknemers na hun werkzame leven een aanzienlijke daling van inkomen ervaren. En hierdoor mogelijk aanspraak moeten maken op sociale voorzieningen. Om tot een adequate pensioenregeling te komen helpt het om bij het bepalen van de premie een pensioendoelstelling te formuleren die, volgens sociale partners, resulteert in een adequate pensioenregeling. De premie die dan wordt bepaald, dient vervolgens leidend te zijn.

Op basis van het conceptvoorstel lijkt de premie min of meer automatisch te moeten stijgen of dalen als blijkt dat de pensioendoelstelling niet zal worden gehaald dan wel juist ruimschoots wordt gerealiseerd. Uiteraard binnen de fiscale kaders. Dat is op zijn minst opmerkelijk vanwege het feit dat het kenmerk van een premieovereenkomst is dat de premie de arbeidsvoorwaardelijke toezegging is en niet de pensioendoelstelling.

Een stijging of daling van de premie met 1%-punt lijkt misschien niet veel, maar in termen van het totaal aan beschikbare arbeidsvoorwaardenruimte kan het om aanzienlijke bedragen gaan. Als het nieuwe pensioenstelsel partijen min of meer dwingt de premie voortdurend aan te passen aan de verwachte realisatie van de pensioendoelstelling gaat dit ten koste van een stabiele en voorspelbare premie. Voor ZPW is dit een belangrijke voorwaarde om de pensioenregeling betaalbaar te houden. Een stabiele en voorspelbare premie is cruciaal voor een integrale benadering van pensioen en de overige arbeidsvoorwaarden.

2. *Nabestaandenpensioen: voorkom complexe overgangsregelingen*

ZPW onderschrijft de meerwaarde van een uniforme dekking voor het nabestaandenpensioen. De voorgestelde wijziging zal voor meer duidelijkheid gaan zorgen en voorkomt verrassingen bij werknemers. Verder vormt het geen belemmering bij mobiliteit naar andere sectoren die onder een andere pensioenregeling vallen.

De vormgeving van de overgang naar deze nieuwe dekking van het nabestaandenpensioen is nog wel een hele uitdaging. Bij de overgang bestaat een reële kans op onder- of oververzekering. Het uitgangspunt bij de wijziging is, conform de conceptmemorie van toelichting, dat (gewezen) deelnemers en gepensioneerden geen nadeel mogen ondervinden. In de voetnoot op bladzijde 135 van deze conceptmemorie staat dat het invaren van het nabestaandenpensioen nog nadere uitwerking vergt.

In de conceptmemorie wordt met name stilgestaan bij de zorg voor de gewezen deelnemer die nadeel ondervindt als de reeds opgebouwde aanspraken niet in stand worden gehouden. ZPW deelt deze zorg, maar roept ook op om bij de nadere uitwerking te kijken naar oplossingen die mogelijk minder voor de hand liggen. Van belang is dat de oplossing in de eerste plaats bewerkstelligt dat nabestaanden van (gewezen) deelnemers en gepensioneerden door de wijziging hun nabestaandenpensioen niet zien verdwijnen. In de tweede plaats is het van belang dat de oplossing kan bijdragen aan complexiteitsreductie van onze ABP-pensioenregeling. En deze niet nog complexer maakt. Overgangsregelingen willen wij zoveel als mogelijk voorkomen om de ABP-pensioenregeling toegankelijk en betaalbaar te maken en te houden.